

Datum 13. 4. 2022

INFORMAČNÍ VÁLKA NA UKRAJINĚ

Předložený text je analytickým materiálem, popisujícím politicko-bezpečnostní a strategické souvislosti vývoje válečného konfliktu na Ukrajině. Názory, závěry, hodnocení a případná doporučení, zde vyjádřené a předpokládané, jsou výhradními názory autora a nepředstavují postoje či stanoviska Ministerstva obrany nebo jiné vládní agentury ČR. Podklady pro analýzu vychází z veřejně dostupných zdrojů, některé informace týkající se přímo situace na Ukrajině nebo v Ruské federaci nelze ověřit z nezávislých a důvěryhodných zdrojů a není možné zajistit jejich pravdivost, úplnost a objektivitu.

Na pozadí, nebo spíše v popředí, ozbrojeného konfliktu na Ukrajině, je hybridní válka mezi Ruskem a NATO na pokraji otevřeného střetu. Hybridní válka probíhá ve všech sférách, od politické přes ekonomickou, až po vojenskou, kdy zbraně NATO bojují v rukách ukrajinských, Aliancí vycvičených vojáků. Není známa a přesně popsána hranice, kam až NATO ve své pomoci může zajít, aby nedošlo k otevřené válce mezi NATO a Ruskem. Citlivost této pomoci potvrzuje zvažování a schvalování především ze strany USA, které zbraně mohou být zaslány na pomoc ukrajinské armádě, a které nikoliv. Zpravodajské informace jednotlivých států, které jsou předávány ukrajinské armádě, rovněž výrazně pomáhají v orientaci na bojišti a plánování operací.

Součástí válečného konfliktu na Ukrajině je i informační válka, která zasahuje daleko od hranic vlastního území Ukrajiny. Cílem stran ozbrojeného konfliktu je získat veřejné mínění, a to jak ukrajinské, tak ruské, ale i světové, na svou stranu, což je obecně primárním úkolem všech zainteresovaných aktérů válečného konfliktu v informační oblasti.

Informační operace jsou v pojetí NATO součástí strategické komunikace, k čemuž je využívána celá řada informačních aktivit. Strategická komunikace je zaměřena více globálně, informační operace míří na přesně stanovené a schválené obecnstvo. Ke koordinaci informačních operací a strategické komunikace jsou využívány přílohy operačních plánů pro strategickou komunikaci a pro informační operace, případně takzvané rámce pro strategickou komunikaci, pokud operace probíhá dlouhodobě.

Cílem aliančních informačních operací je chránit volnost působení v informačním prostředí; ovlivňovat schválené cílové skupiny ve vojenských operacích; a působit proti velení a řízení, rozhodování i propagandě protivníka. Zaměřují se na vůli, porozumění a schopnosti protivníka. Oproti dřívějšímu zaměření na ničení schopností protivníka se dnes informační operace

zaměřují přímo na ovlivňování vůle, porozumění a na ty schopnosti, které podporují porozumění nebo realizaci vůle.

Základním vstupem pro plánovače informačních (vlivových) operací je požadavek: „řekněte mi, co chcete, aby si cílové obyvatelstvo myslelo, a já to zařídím“. Na základě znalostí smýšlení obyvatelstva, jeho nálad a očekávání, je připravena strategie informační (vlivové) operace.

Výsledky informačních operací jsou neustále vyhodnocovány a na základě závěrů z těchto hodnocení jsou korigovány budoucí kroky. V případě, že dochází ke snížení vlivu, nebo se dopad některých opakovaných informací snižuje, jsou připraveny další vlivové informace k prohloubení potřebného smýšlení. Zpravidla se jedná o narůstající počet obětí, případně i dětské, zvláště nehumánní zacházení a další podobné zprávy doplněné obrázky, které většinou působí přesvědčivěji.

Učebnicovým příkladem je informační operace vedená prezidentem Ukrajiny, který dokonale ovládl mediální prostor především na Západě, kde je mu dáván široký prostor. Daří se mu přesvědčit vlastní obyvatelstvo, že vítězí a mohou vyhrát, což podporuje morálku Ukrajinců. Díky hybridní válce a přesvědčivému působení především na západní politiky a obyvatelstvo, se mu daří získávat obrovskou materiální podporu pro vedení vojenských operací.

Rusko se v rámci informační kampaně snaží přesvědčit všechny o své verzi. Dle velmi omezených informací lze říct, že u domácího obcenstva se mu to daří. Na Západě v podstatě nemá šanci, neboť mediální prostor je plně zahlcen, o názor Ruska není zájem a jeho vlivové operace jsou dostatečně popsány. Obranou proti těmto vlivovým operacím je i určitý druh omezení, která v sobě skrývají některé prvky cenzury, ale také zahlcení mediálního prostoru vlastní interpretací skutečnosti.

Jak z historie víme, na skutečnost se dá nazírat různými úhly pohledu, například co se týká voleb, kdy v rámci hodnocení výsledků zpravidla vyhrávají všichni. Podobně obranná aliance NATO je chápána jinak z pohledu členů Aliance a odlišně z pohledu států například z Asie, kde Severoatlantickou alianci vnímají jako přežitek studené války a rovněž posuzují postoje a činy v minulosti.

Plánované a řízené informační operace z důvodů držení vytyčené linie vedou k omezení objektivního informování. Nejsou k dispozici dostatečné informace o vnímání ozbrojeného konfliktu na Ukrajině jinými státy mimo Evropu. Vzhledem k probíhající hybridní válce neprobíhá diskuze o možném předejití ozbrojeného konfliktu, nebo o potřebě válku co nejdříve ukončit a tím zabránit dalším ztrátám na životech.

Současné informační prostředí umožňuje vést úspěšně vlivové informace, což si dnes uvědomují všichni. Cílená a někdy i velmi agresivní informační kampaň vede k výraznému potlačení kritického myšlení, což je na jednu stranu cílem dané vlivové operace, ale ve výsledku

to vede k určité pohodlnosti a postupnému přejímání informací bez vlastního posouzení. Okamžitý výsledek v danou chvíli vede k úspěchu v krátkodobém hledisku. V dlouhodobém horizontu může dojít k nárůstu zranitelnosti takto manipulovaného obyvatelstva a snadnému ovlivnění z jakékoli strany, což může vést k významnému bezpečnostnímu riziku, a to jak v mezinárodním měřítku, tak i v oblasti vnitřní bezpečnosti.

Resumé:

- Na pozadí války na Ukrajině probíhá hybridní válka mezi Ruskem a státy NATO
- Ukrajina i Rusko vedou informační operace s odlišnou mírou úspěšnosti
- Informační operace omezují objektivitu posuzování, což s sebou nese zejména z dlouhodobého hlediska určité hrozby

Zpracovali: Ing. Jan Kovanda